

Novice.

Iz Zagreba. Šolske vrata so se odperle, in dijaci priromali so od vseh strani. Gimnazija se je začela zavoljo zrelih izpitov 5. pret. m. Ravno takrat tudi pravoslavje. Normalne šole začele so se po navadi 1. dan oktobra. — Povem naj danes nekaj malega o našem učiteljskem pripravništvu, ki se je tudi imenovani dan s slovesno sv. mašo začelo v cerkvi sv. Marka. Pripravnikov je letos vseh skupaj 39, in sicer v 1. 28, v 2. tečaju pa 11. Čas vpisovanje bil je do 12. pr. m. in to le dobrovoljno, ker od 1. do 12. vodja odloči, ako se še ta ali nni v ta zavod vzame; 1. oktobra bil je toraj, kakor sem rekel, začetek z „Veni sancte spiritus“. Po maši zbrali so se vsi vpisani pripravniki v svojo zalo, z veliko zemljovidi lepo okinčano sobo, v kateri je ravnatelj č. g. Franjo Klaić, v pričo nekterih gg. učiteljev zbrane mladenčce nekako tako le nagovoril: „Draga gospoda! Z radostnim srcem pozdravljam vas danes na tem kraju, in vam vošim dober začetek in spešni sklep. Danes je tisti važni dan, na kterega ste stopili v kolo učiteljsko, da se izobrazite za tisti stan, v katerem bodele imeli prevažno nalogo: podučevanje mladine. Začelo se je danes novo šolsko leto, ali, moja gospoda, ne za vas. Za vas se je začelo novo leto novega življenja. Da, rečem novo življenje, ker veliko bodele slišali, kar dozdej niste razumeli; pečali se bote z nedolžno mladino, ki vam bode izročena čisto nevedna in nepodučena. Pomisliti morate pa dobro dobro, kaj je beseda „učitelj“. Kdor bi bil morebiti izmed vas stopil v ta stan le iz tega namena, da bi mu ne bilo treba ubijati se po družih šolah, in komur so vse druge poti zaperte, tega obžalujem, ta se mi grozno smili v serce. Nastopili ste toraj novi stan. Ne bodem vam obsirno razlagal dolžnosti, ktere morate prevzeti z današnjim duevom, ker vidim pred sabo same zrele mladenčce, ki so že po teh ali unih šolah se izobraževali za svoje življenje. Rečem le, da zadostujete zahtevam, ker tistemu bi bilo bolje, da nikdar pripravništva ne pozná, kateri bi le količkaj osramotil lepi ta stan; — ne — taki ne bode v našem društvu, taki ne bodo naš tovarš. Dve leti ste vam samo odločene — jako malo — da bi se dostojno pripravljali za težki jarem, ki ga bote prevzeli. Toraj, draga gospoda, pripravljajte se z vsemi svojimi moči, da, ko bote nastopili samostalno življenje, bodele vredni siní in zvesti podporniki svoje blage domovine“ itd. — Škoda, da nisem berzopisec ali stenograf, da bi bil zlate besede vodjeve od alfa do omega napisal! Rečem le, da je gotovo vsaka beseda slavnega gospoda globoko segla v serca poslušavcev, ker pozneje čul sem večkrat reči kakega pripravnika: „Ali ti nam je krasno govorio gospodin ravnatelj!“ Da, zares krasno so tekale besede iz domoljubnih ust! Bog daj, da bi v vsakem zavodu bil taki gosp. vodja! — Drugi mož, kterega je njegova domovina tudi že večkrat zapisala v zlate bukve, je č. g. Štefan Novotny, kterega vvodni govor njegovega temeljitega predavanja očarati je moral slehernega poslušavca. Predava verstvo in pedagogiko — vse tako lepo in umevno, da bi ga človek poslušal z

veseljem dan in noč. Druge nauke razun lepopisja (ki ga predava sam g. Klaić), in godbe (ktero uči g. Sojka, na vseh instrumentih izversto zveden Čeh), podučuje mlad hervaški korenjak g. Modec, ter se tudi verlo dobro obnaša. Učitelji so toraj pri pravem geslu, — daj Bog, da bi bili tudi učiteljski pripravniki! saj je znana poslovica: „Kakšen oče, takšen sin; kakšen učitelj, takoršen učenec?“ — Zvezdica v učiteljskem okrožji na Hervaškem je pa „Napredak“, pedagogičen časopis, ki ga vreduje izvrstni učitelj našega pripravništva g. Štefan Novotny. Zares velik napredek opazuje se pri hervaških učiteljih, ki se vadijo pisati v imenovanem časopisu. Jezik je čist, pravopis novejših pisateljev, obseg naukopoln in kaj koristen, zato bi serčno želeli bilo, da se tudi slovenski učitelji pobratijo s svojim sosedom „Napredkom“, ter ga pridno prebirajo, zlasti tisti, kateri pravijo: „Hervaški jezik ni težek, — saj vse razumim!“ Z Bogom!

L. T.

Iz Tersta. Naš verli pesnik in prestavljavec Schiller-jevih gledišnih iger g. Fr. Cegnar je ravno dokončal prevod „Wallenstein-ovega tabora“ (Wallensteins Lager), in nabira naročnikov. Naročnina za en iztis tega lepega dela je 45 kr. Naročuje se v Terstu do 15. t. m., pa tudi čitavnice in vredništva slov. časnikov so naprosene, da nabirajo naročila.

Z Gorenskega. Ljubi „Tovars!“ Nikar ne misli, če ti dolgo nič ne pišem, da sem te pozabil; vedno te željno pričakujem in veselo sprejemem, kadar priroša iz bele Ljubljane, ter radovedno gledam, kaj mi boš razložil iz svoje torbice. Po pravici ti povem, da si mi pravi prijatelj v veselji in žalosti. Minuli so šolski prazniki tudi na kmetih, in zdaj bode se začela zopet šola. Naj ti povem, dragi moj, kako se pri nas začne šolsko leto; morda bo marsikteri tvojih marljivih bravcev rad o tem kaj slišal. Ko gospod oče v nedeljo pred vsemi sveti oznanijo praznik vseh svetnikov, oznanijo in napovedo tudi šolo blizo tako le: „Ljubi farmani! oznanim vam imenitno reč, ktera mi je zelo pri sercu, in želim, da bi ravno tako, in še bolj, tudi vam mar bila. Prišel je namreč čas, da bomo zopet odperli šolo, v kateri se bo ljuba mladost podučevala, to je, kjer se bo pripravljala za časno in večno srečo. Ljubi moji! vem, da vam ni treba dolgo in široko priporočevati, da radi pošiljajte svoje otroke v šolo, saj vam že lastna pamet kaže, da za mladost nimate bolje dote, kakor je ta, če jo prav izredite in za ta in uni svet primerno pripravite. To je vaša naj imenitnejša dolžnost, ktero vam je sam Bog naložil, in zavoljo ktere vas čaka enkrat ostri odgovor. Dobro vemo, da nimate sami dosti časa in da tudi ne morete sami te težke dolžnosti na tanko spolnovati, zato vam pomagamo pri tem težkem delu po svoji moči tudi mi, in vam podučujemo otroke v šoli. Delajmo združeni! — vi domá, mi v šoli, in vidili bote, da naše delo ne bode zastoj.“ — Tako in enako govoré častitljivi duhovnik vsako leto o začetku šolskega leta, in povem ti, ljubi „Tovars“, ni ga za šolo ugodnega otroka v nobeni hiši, da bi ne hodil v šolo. Drugopot ti bom, ljubi „Tovars“, povedal kaj od svoje nove metode, ki jo bom letos rabil pri podučevanju v branji. Z Bogom!

— o —

Iz Ljubljane. Razpis preč. tukajšnjega knezoškof. konzistorija, razglašen 5. okt. t. l. pod št. 1344/235 naznanja in priporoča učiteljem, šolam in učencem te le nove knjige, ki so prišle na svitlo v c. k. zalogi šolskih knjig: 1) „Die schädlichen Schmetterlinge Oesterreichs für Forstmänner, Lehrer, Oekonom, Gartenbesitzer und Volksschulen“ s 6. razkaznimi listi. Cena 25 kr.; podobe veljajo 1 gold. 60 kr. 2) „Deutsch-slovenisches Wörterbuch zum Verständnisse der deutschen Lesebücher für die slovenisch-deutschen Volksschulen“. Ta knjižica je potrebna vsem, ki hočejo nemške berila stavno obdelovati in spešno rabiti. 3) „Zgodbe sv. pisma stare in nove zaveze“. Poslovenil po dr. Schuster-ji A. Lésar. Cena 43 kr. 4) Tudi so prišle na svitlo nove pisne knjižice (teke) po Pokornj-tovih lepopisnih zgledih (na zgornji versti vsakega lista) s slovenskimi zgledi, in se bodo dobile pri g. Terpin-u v Ljubljani.

— Zgoraj omenjene pisne knjižice se že dobé pod naslovom: „Pervi nauk v lepo- in hitropisji“. Nemško sestavil in pisal Jožef Pokorni, učitelj lepopisja tehnične, realne in obertnijske šole v Bernu. Poslovenil A. Lésar, catehet in učitelj slovenskega jezika pri c. k. ljubljanski realki. V Bernu. Tiskal in založil K. Winiker. Ti sešitki so prav temeljito in lepo sestavljeni. Tudi papir je lep in dober. Menimo, da nam jih ni treba priporočevati; priporočevale se bodo same vsakemu, kdor jih bo vidil in rabil.

— 29. pret. m. je imela družba v pomoč učiteljskim vdovam in sirotam občni zbor, pri katerem so bili ti le gg. odborniki izvoljeni: L. Belar, J. Eppich, M. Ivanetič, A. Praprotnik, M. Putre, Fr. Raktelj, J. Schott in J. Trojar. Med temi je g. M. Putre dnarničar, g. J. Eppich tajnik in g. J. Schott zapisovavec.

— V tukajšnji razstavi sta bila s sreberno svetinjo poslavljena tudi dva učitelja, in sicer gg. M. Potočnik v Zalem logu za obilo plemen dobrega in žlahtnega sadja in A. Štamcar v Seleich za dobro in žlahtno sadje.

— 3. t. m. se bode s slovesno sv. mašo pričela tukajšnja višja realka.

Premembe v učiteljskem stanu.

V ljubljanski škofii. G. Franc Petrič, podučitelj v glavni šoli v Kranji, pride za šolskega provizorja v Lesce. — g. Jakob Setničar, poterj. pripravnik, za učitelja v Šturijo. — g. Leopold Božič iz Šturije v Polhov gradec. — g. Leopold Suhadobnik, podučitelj v Ribnici, za podučitelja v Srednjo vas na Kočevskem. — g. Jožef Odar, podučitelj v Velikih laščah, za podučitelja v Ribnici. — g. Anton Berčič, podučitelj v Srednji vasi na Kočevsk., za podučitelja v Velike lašče. — g. Matija Hudovernik, učitelj na Bohinjski beli, na Dolgo. — g. Jožef Kozelj pa z Dolgega na Bohinjsko belo.

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Mille.